

DEKLARACIJA O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU

Vlada Crne Gore donosi *Deklaraciju o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku* jer:

- poštuje međunarodne i evropske standarde o kvalitetu rezultata zvanične statistike;
- garantuje i štiti profesionalnu nezavisnost Zavoda za statistiku, od neprofesionalnog uticaja bilo koje vrste i promoviše je u javnosti;
- je u potpunosti posvećena razvoju sistema zvanične statistike, obezbjeđujući kontinuirane i kvalitetne primarne izvore podataka, kao i podatke iz administrativnih izvora i registara;
- poštuje princip povjerljivosti i zaštite podataka i njihovo korišćenje isključivo u statističke svrhe;
- promoviše primjenu novih informacionih i komunikacionih tehnologija u proizvodnji zvanične statistike, smajujući opterećenost izvještajnih jedinica;
- će obezbijediti kadrovske i finansijske resurse u cilju unaprjeđenja kvaliteta crnogorske zvanične statistike;
- razvija zvaničnu statistiku Crne Gore poštujući naučnu nezavisnost.

Ovim dokumentom potvrđujemo svoju punu posvećenost razvoju statističkog sistema, uz sveobuhvatnu primjenu Kodeksa prakse evropske statistike, imajući u vidu:

- da su povjerljivi i pouzdani rezultati zvanične statistike, jedan od glavnih elemenata za donošenje kvalitetnih odluka na nacionalnom i međunarodnom nivou;
- da je kredibilitet zvanične statistike, jedan od neophodnih uslova za povjerenje u mjere usvojene i sprovedene od strane Vlade Crne Gore;
- da je Zavod za statistiku sa drugim proizvođačima zvanične statistike u Crnoj Gori, odgovoran za razvoj, proizvodnju i diseminaciju zvanične statistike.

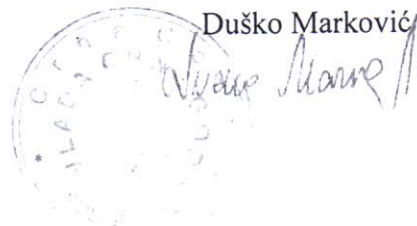
Obavezujemo se da ćemo na godišnjem nivou izvještavati Evropsku komisiju o realizaciji navedenog.

Broj: 07-636

Podgorica, 22. februar 2018. godine

Predsjednik Vlade Crne Gore

Duško Marković

ZAVOD ZA STATISTIKU

DEKLARACIJA O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU (OBRAZLOŽENJE)

Podgorica, februar 2018. godine

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	3
2. NORMATIVNI OKVIR.....	4
2.1. NORMATIVNI OKVIR EU	4
2.2. NORMATIVNI OKVIR CRNE GORE.....	6
3. OBRAZLOŽENJE UVOĐENJA DEKLARACIJE O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU NA NIVOU EU.....	8
4. OBRAZLOŽENJE UVOĐENJA DEKLARACIJE O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU U CRNOJ GORI.....	9
5. DEKLARACIJA O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU ZA CRNU GORU.....	10

1. UVOD

Commintment of Confidence ima za cilj da ojača povjerenje u evropsku statistiku koju razvija, proizvodi i diseminira EUROSTAT. Evropska komisija je kroz evropsko zakonodavstvo obavezala države (Vlade država) da uspostave “*Commitment on Confidence*”, tako što će usvojiti deklaraciju, kojom se obavezuju na posvećenost jačanja povjerenja u zvaničnu statistiku.

Usvajanjem *Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku* (eng. *Commintment of Confidence*), Vlada države se obavezuje da:

- u potpunosti poštuje međunarodne i evropske standarde o kvalitetu statističkih podataka, posebno principa Kodeksa prakse evropske statistike¹;
- garantuje profesionalnu nezavisnost statističke institucije, promoviše je u javnosti i štiti od bilo koje sumnje u njenu vjerodostojnost;
- obezbijedi kvalitetne podatke iz administrativnih izvora i registara, kako bi se kontinuirano poboljšavao kvalitet i obuhvat zvanične statistike;
- o svemu navedenom izvještava Evropsku komisiju na godišnjem nivou.

Članice Evropskog statističkog sistema zalažu se za zajedničku saradnju i stalnu interakciju sa korisnicima u skladu s principima Kodeksa prakse evropske statistike i opštim principima upravljanja kvalitetom, uključujući posvećenost rukovodstva, partnerstvo, zadovoljstvo zaposlenih i kontinuirano poboljšanje, uz integraciju i harmonizaciju. Principi Kodeksa prakse zajedno sa principima upravljanja kvalitetom, predstavljaju zajednički okvir kvaliteta Evropskog statističkog sistema.

Evropski statistički kodeks prakse implementiran je u Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (član 6), kroz 15 principa zvanične statistike, koji pokrivaju sve oblasti, koje se odnose na proizvodnju statističkih podataka - od institucionalnog okruženja, statističkog procesa proizvodnje, do diseminacije statistike.

¹ *Kodeks prakse evropske statistike* postavlja standarde za razvoj, proizvodnju i diseminaciju Evropske zvanične statistike. On se zasniva na definiciji kvaliteta u statistici Evropskog statističkog sistema. Kodeks prakse evropske statistike čini 15 ključnih principa, 82 indikatora, koji pokrivaju institucionalno okruženje, statističke procese i statističke rezultate. Svaki ključni princip ima između 3 i 9 indikatora dobre prakse, koji ukazuju kako se implementira princip Kodeksa prakse evropskog statističkog sistema.

2. NORMATIVNI OKVIR

2.1. NORMATIVNI OKVIR EU

Normativni okvir za usvajanje *Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku* (eng. *Commintment of Confidence*) u Evropskoj uniji definisan je:

- Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije, član 338²;
- Regulativom (EZ) br.2015/759 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 29. Aprila 2015. o izmjeni Regulative (EZ) br. 223/2009 o evropskoj statistici, član 17³;
- Regulativom (EZ) br. 223/2009, Zakonom evropskoj statistici⁴;
- Communication of 15 April 2011 “*Towards robust quality management for European Statistics*”⁵ (str. 5 i 6, poglavlje 4, stav 4.1, nabrojanje 3);
- Kodeksom prakse evropske statistike.

Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, (eng. The Treaty on the Functioning of the European Union, article 338), član 338

- Ne dovodeći u pitanje član 5 Protokola o Statutu Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke, Evropski parlament i Savjet, u skladu sa redovnim zakonodavnim postupkom, utvrđuju mjere za izradu statističkih podataka kada je to potrebno za obavljanje aktivnosti Unije;
- Izrada statističkih podataka Unije vrši se uz poštovanje načela nepristrasnosti, pouzdanosti, objektivnosti, naučne nezavisnosti, ekonomičnosti troškova i povjerljivosti statističkih podataka; izrada ne smije pretjerano opteretiti privredne subjekte.

Regulativa Evropskog Parlamenta i Evropskog Savjeta o evropskoj statistici br. 223/2009 i izmjenama od aprila 2015. godine, član 17

Kvalitet evropske statistike mogao bi se ojačati, a povjerenje korisnika osnažiti uključivanjem nacionalnih vlada u odgovornost za primjenu Kodeksa prakse evropske statistike (Kodeksa prakse). U tom smislu „*Commintment of Confidence*” (Obaveza povjerenja u zvaničnu

² The Treaty on the Functioning of the European Union <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=EN>

³ Uredba 2015/759 o izmjeni Uredbe 223/2009 o evropskoj statistici <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0759&from=EN>

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32009R0223>

⁵ Towards robust quality management for European Statistics <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52011DC0211>

statistiku) od strane države članice, uzimajući u obzir nacionalne specifičnosti, trebaju usvojiti posebne deklaracije od strane Vlade te države članice, kako bi se poboljšali ili održali uslovi za sprovođenje Kodeksa prakse evropske statistike. Obaveza povjerenja u zvaničnu statistiku, koju bi prema potrebi trebalo ažurirati, mogla bi obuhvatiti nacionalne okvire za potvrdu kvaliteta, uključujući procjene, mjere poboljšanja i mehanizme praćenja.

Regulativa Evropskog Parlamenta i Evropskog Savjeta o evropskoj statistici 223/2009

Ova Regulativa predstavlja zakonski okvir evropskog statističkog sistema. Njome je definisana struktura evropskog statističkog sistema, ali su definisani i zakonski instrumenti, koji se koriste za koordiniran i strateški rad zvanične statistike na nivou EU.

Communication of 15 April 2011 “Towards robust quality management for European Statistics”, član 3

Cilj ove komunikacije je da se utvrdi strategija, koja bi za Evropsku uniju predstavljala okvir upravljanja kvalitetom iz oblasti statistike, koja se odnosi na bolju koordinaciju ekonomske politike uključuje i mehanizme koji osiguravaju visok kvalitet statističkih podataka.

Evropska komisija je predložila državama članicama da se formalno obavezuju, na osnovu Kodeksa prakse evropske statistike, da preduzmu neophodne mjere da održe povjerenje u statistiku i da prate primjenu Kodeksa prakse evropske statistike (*Commintment of Confidence*). Komisija će pripremiti okvir koji će sadržati osnovne principe za *Commintment of Confidence*, u saradnji sa državama članicama sa ciljem da se uključi u Regulativu (EZ) br 223/2009. Detaljni sadržaj “Commintment of Confidence”, biće razrađen sa državama članicama na osnovu opštih principa, kako bi se postiglo pravilno korišćenje Kodeksa prakse na nacionalnom nivou.

- Svaka država članica definisaće svoj okvir kvaliteta i unaprijediti program, odražavajući kvalitet kroz sprovođenje Kodeksa prakse evropske statistike i prepoznavanje prioriternih akcija, a sve u cilju da se obezbijedi pravilno sprovođenje minimalnih standarda.
- Redovno, koordinirano od strane Nacionalnog instituta za statistiku, svaka država članica bi sprovođila samo-procenu primjene Kodeksa prakse evropske statistike, koji pokriva cjelokupni statistički sistem. Stečeno iskustvo i nedostatke ažurirale bi kroz okvir kvaliteta i poboljšanje programa. Kritične nedostatke neophodno je sanirati bez odlaganja.

- Na osnovu obaveze o povjerenju u statistiku "Commitment on Confidence in Statistics", a posebno na osnovu nacionalnih programa za osiguranje kvaliteta i nacionalnih samoprocjena, Komisija bi razvila i organizovala sopstveni program za procjenu sprovođenja Kodeksa prakse od strane nacionalnih statističkih institucija.

2.2. NORMATIVNI OKVIR CRNE GORE

Normativni okvir za usvajanje Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku u Crnoj Gori definisan je:

- Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore", br. 18/12 od 30.03.2012. godine):
 - Princip posvećenosti kvalitetu, član 6 stav 1 tačka 4;
 - Poglavlje 8 – Statistički kvalitet, član 38.
- Izvještaj o skriningu za Poglavlje 18 - Statistika, Poglavlje II.a. str.2;
- Pregovaračka pozicija za Poglavlje 18 –Statistika (usvojila je Vlada Crne Gore 08. maja 2014. godine).

Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike Crne Gore utvrđuje se pravni okvir za proizvodnju i diseminaciju zvanične statistike, kao i okvir za organizaciju sistema zvanične statistike Crne Gore. Isti je u potpunosti usklađen sa Regulativom (EZ) br. 223/2009, tako da potpisivanje Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku označava dodatnu potvrdu kvalitetu, koji je već garantovan zakonom. Navedenim Zakonom definisane su nadležnosti i odgovornosti proizvođača zvanične statistike, kao i poslovi nadležnog organa; ojačana je nezavisnost statistike i uloga direktora/ice Zavoda za statistiku, koji štiti i čuva profesionalnu nezavisnost i kredibilitet zvanične statistike od političkih ili drugih uticaja; definisana je uloga Zavoda za statistiku, kao koordinatora statističkog sistema Crne Gore, omogućen je povećan pristup Zavoda za statistiku svim administrativnim podacima, koji se mogu koristiti u statističke svrhe i ojačan je princip statističke povjerljivosti i zaštite individualnih podataka.

- *Princip posvećenosti kvalitetu, Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, član 6 stav 1 tačka 4*

Principom posvećenosti kvalitetu, obezbjeđuje se da proizvođači zvanične statistike u Crnoj Gori rade i saraduju u skladu sa međunarodnim principima kvaliteta statističkog sistema.

- *Poglavlje 8 – Statistički kvalitet, Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, član 38 stav 1*

Radi obezbjeđenja kvaliteta rezultata zvanične statistike, proizvodnja i desiminacija podataka zvanične statistike zasniva se na:

- 1) metodološkoj konzistentnosti, kojom se onemogućava unošenje u sistem zvanične statistike podataka, nastalih primjenom internih metodologija, koji nijesu u skladu sa međunarodnim standardima i klasifikacijama;
- 2) pravnoj konzistentnosti, kojom se obezbjeđuje usklađenost aktivnosti zvanične statistike sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona i
- 3) informatičkoj konzistentnosti, kojom se obezbjeđuje uspostavljanje informacionog sistema koji prati koncepciju sistema zvanične statistike.

Izveštaj o skriningu za Poglavlje 18 - Statistika, Poglavlje II.a. str.2 – izvod iz Izveštaja

„Crna Gora je posvećena principima za izradu zvanične statistike, kako je predviđeno Regulativom (EZ) br. 223/2009. Podaci se proizvode na osnovu profesionalne nezavisnosti, nepristrasnosti, objektivnosti, pouzdanosti, statističke povjerljivosti i ekonomičnosti“.

3. OBRAZLOŽENJE UVOĐENJA DEKLARACIJE O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU NA NIVOU EU

Osnovni zadatak EUROSTAT-a je prikupljanje i objavljivanje uporedivih statističkih podataka iz država članica EU, država izvan EU i međunarodnih organizacija.

Pouzdana statistički podaci su jedan od ključnih elemenata, koji omogućavaju donosiocima odluka u društvu, Vladi, javnoj upravi, privatnom sektoru, istraživačima, medijima i građanima da donose odluke. Vjerodostojnost statističkih podataka je također jedan od neophodnih uslova za povjerenje u mjere usvojene i sprovedene od strane Vlada pojedinih zemalja.

Evropski statistički sistem - ESS, stalno teži za pouzdanom i kvalitetnom evropskom statistikom, da njen razvoj bude u skladu sa principima utvrđenim u članu 338 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, članom 7 Regulative (EZ) br. 223/2009 i Kodeksom prakse evropske statistike.

Ipak, u statističkim okvirima upravljanja kvalitetom, neki nedostaci su identifikovani kod nekih zemalja, država članica EU (npr. grčki slučaj - podaci o budžetskom deficitu), tako da je u Komunikaciji od 15. aprila 2011. godine pod nazivom "*Towards robust quality management for European Statistics*" Evropska komisija predložila mjere za otklanjanje nedostataka i jačanje upravljanja ESS. Mjere su podstakle izmjenju *Regulativu (EZ) br. 223/2009* o evropskoj statistici, koje su usvojene *Regulativom (EZ) br. 759/2015* od 29. aprila 2015. godine.

Izmjene su se odnosile na:

- jačanje profesionalne nezavisnosti nacionalnih statističkih institucija i njihovih direktora;
- jačanje vodeće uloge nacionalnih statističkih institucija u koordinaciji statističke aktivnosti na nacionalnom nivou;
- slobodan pristup administrativnim podacima i njihovu integraciju sa statistikom i
- uključivanje nacionalnih Vlada u nadležnost primjene Kodeksa prakse evropske statistike.

Regulativa (EZ) br. 759/2015 obavezuje sve zemlje članice da preduzmu sve neophodne mjere, da se održi povjerenje u evropske statistike i u tom smislu propisuje "Commitment of Confidence", kao sredstvo da se obezbijedi povjerenje javnosti u evropske statistike i napredak u

primjeni statističkih principa sadržanih u Kodeksu prakse evropske statistike. Na osnovu godišnjih izveštaja, koje će države članice dostavljati Evropskoj komisiji, ona će redovno pratiti posvećenost država članica, koja će po potrebi biti i obnovljiva.

Commintment of Confidence do sada je potpisalo 5 zemalja članica EU (Grčka, Slovenija, Belgija, Irska i Švedska) i nalaze se u prilogu dokumenta. Neophodni elementi koje treba da sadrži „Commintment of Confidence“ su proizvodnja povjerljivih i pouzdanih statističkih podataka, kredibilitet zvanične statistike, profesionalna nezavisnost, dostupnost i kvalitet izvornih podataka.

4. OBRAZLOŽENJE UVOĐENJA DEKLARACIJE O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU U CRNOJ GORI

Zvanični statistički sistem Crne Gore obezbjeđuje na nacionalnom nivou kvalitetne statističke podatke, uporedive sa podacima ostalih članica Evropskog statističkog sistema, što je precizirano i Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike Crne Gore („Sl.list Crne Gore“, br. 18/12 od 30.03.2012. godine)

Imajući u vidu da Crna Gora ima u potpunosti usklađen zakonodavni okvir statističkog sistema sa EU stanadardima i po tom osnovu usvojen Kodeks prakse evropske statistike, kao poseban dio zakona i da se njegova primjena ogleda u praksi, smatramo važnim da se potpisivanjem Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku, dodatno pošalje poruka posvećenosti Vlade Crne Gore u implementaciji EU zakonodavstva. Na ovo nas obavezuje i činjenica da je Crna Gora otvorila pregovaračko Poglavlje 18 – Statistika, krajem decembra 2014. godine.

Potpisivanjem *Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku*, Crna Gora bila bi prva zemlja van EU, koja je pokazala otvorenost da i na ovaj način implementira EU standarde i preporuke, a time će biti izdvojena kroz Izvještaj o napretku, kao primjer koji treba da slijede zemlje proširenja.

5. DEKLARACIJA O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU ZA CRNU GORU

Na osnovu analize strukture statističkih sistema i iskustava ostalih zemalja, predlažemo da *Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku* ima sljedeći oblik:

DEKLARACIJA O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU

Vlada Crne Gore donosi dokument *Deklaracija o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku* jer:

- poštuje međunarodne i evropske standarde o kvalitetu rezultata zvanične statistike;
- garantuje i štiti profesionalnu nezavisnost Zavoda za statistiku, od neprofesionalnog uticaja bilo koje vrste i promoviše je u javnosti;
- je u potpunosti posvećena razvoju sistema zvanične statistike, obezbjeđujući kontinuirane i kvalitetne primarne izvore podataka, kao i podatke iz administrativnih izvora i registara;
- poštuje princip povjerljivosti i zaštite podataka i njihovo korišćenje isključivo u statističke svrhe;
- promoviše primjenu novih informacionih i komunikacionih tehnologija u proizvodnji zvanične statistike, smajujući opterećenost izvještajnih jedinica;
- će obezbijediti kadrovske i finansijske resurse u cilju unaprjeđenja kvaliteta crnogorske zvanične statistike;
- razvija zvaničnu statistiku Crne Gore poštujući naučnu nezavisnost.

Ovim dokumentom potvrđujemo svoju punu posvećenost razvoju statističkog sistema, uz sveobuhvatnu primjenu Kodeksa prakse evropske statistike, imajući u vidu:

- da su povjerljivi i pouzdani rezultati zvanične statistike, jedan od glavnih elemenata za donošenje kvalitetnih odluka na nacionalnom i međunarodnom nivou;
- da je kredibilitet zvanične statistike, jedan od neophodnih uslova za povjerenje u mjere usvojene i sprovedene od strane Vlade Crne Gore;
- da je Zavod za statistiku sa drugim proizvođačima zvanične statistike u Crnoj Gori, odgovoran za razvoj, proizvodnju i diseminaciju zvanične statistike.

Obavezuje se da ćemo na godišnjem nivou izvještavati Evropsku komisiju o realizaciji navedenog.

br.

Podgorica

Predsjednik Vlade Crne Gore